

Брюксел, 22.11.2016 г.
COM(2016) 747 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

**Модел на споразумение за статуса в съответствие с член 54, параграф 5 от
Регламент (ЕС) № 2016/1624 на Европейския парламент и на Съвета от 14
септември 2016 г. за европейската гранична и брегова охрана**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕС) № 2016/1624 на Европейския парламент и на Съвета от 14 септември 2016 г. за европейската гранична и брегова охрана¹ разшири обхвата на задачите на Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите членки на Европейския съюз. За да бъдат отразени тези промени, тя беше преименувана в „Европейска агенция за гранична и брегова охрана“².

Активното сътрудничество с трети държави е основен елемент на европейското интегрирано управление на границите.

Член 54, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2016/1624 гласи, че когато се предвижда разполагане на екипи в трета държава за действия, при които членове на екипите ще разполагат с изпълнителни правомощия, или когато това се налага за други действия в трета държава, Съюзът сключва споразумение за статуса със съответната трета държава.

С настоящото съобщение се определя моделът на споразумение за статуса, изготвен от Комисията в съответствие с член 54, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 2016/1624.

2. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ТРЕТИ ДЪРЖАВИ В РАМКата НА РЕГЛАМЕНТА ЗА ЕВРОПЕЙСКАТА ГРАНИЧНА И БРЕГОВА ОХРАНА

Сътрудничеството с трети държави е ключов елемент, за да се гарантира ефективно управление на външните граници на ЕС. Регламент (ЕС) № 2016/1624 засили мандата на Frontex в това отношение. Агенцията насърчава и подпомага техническото и оперативното сътрудничество между държавите членки и трети държави³.

Агенцията може да си сътрудничи с трети държави също и в рамките на работни договорености⁴. Агенцията може да установи такова сътрудничество с трети държави в областта на обмена на информация, анализа на риска, обучението, научноизследователската и развойната дейност и пилотните проекти. Това сътрудничество може да се извършва на територията на трети държави⁵.

Агенцията може да координира също така оперативното сътрудничество между държавите членки и трети държави по отношение на управлението на външните граници. В това отношение Агенцията може да извършва действия по външните граници с участието на една или повече държави членки и трета държава, граничеща с поне една от тези държави членки, като е необходимо и съгласието на тази съседна трета държава, включително на нейната собствена територия⁶. В

¹ ОВ L 251, 16.9.2016 г., стр. 1.

² Съгласно съображение 11 от Регламент (ЕС) № 2016/1624 Агенцията ще продължи да бъде наричана Frontex.

³ Член 54, параграф 1.

⁴ Член 54, параграф 2.

⁵ Вж. Регламент (ЕС) № 656/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за установяване на правила за наблюдението на външните морски граници в контекста на оперативното сътрудничество, координирано от Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите — членки на Европейския съюз, в който се предвижда сътрудничество в териториалните води на трети държави.

⁶ Член 54, параграф 3.

случай че по време на операции по наблюдение на границите с трета държава се налагат операции по издирване и спасяване на бедстващи в морето лица, към споразумението за статуса и оперативния план с тази трета държава трябва да бъдат добавени специални разпоредби.

Това сътрудничество ще засили капацитета на Агенцията за подпомагане на трети държави в управлението на техните граници и миграционни потоци. Когато се предвижда разполагане на екипи в трета държава за действия, при които членове на екипите ще имат изпълнителни правомощия, или когато това се налага за други действия в трета държава, Съюзът трябва да сключи споразумение за статуса със съответната съседна трета държава⁷.

Операциите се осъществяват въз основа на оперативен план. Оперативният план трябва да бъде одобрен от държавата членка или държавите членки, които граничат с оперативната зона⁸.

Що се отнася до връщането, Регламент (ЕС) № 2016/1624 предвижда, че Агенцията може да организира и координира операциите по връщане с оглед оказване на подкрепа на държавите членки при връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети страни, в съответствие с разпоредбите на Директивата за връщането (Директива 2008/115/ЕО)⁹. Агенцията си сътрудничи с компетентните органи на трети държави по отношение на връщането, включително относно получаването на пътни документи¹⁰. В тази рамка споразумението за статуса може например да предостави на членовете на екипа достъп до базите данни на третата държава за всеки отделен случай, когато това е необходимо за улесняване на установяването на самоличността на незаконните мигранти, които подлежат на връщане. Агенцията обаче не е упълномощена да организира или координира операции по връщане от трети държави. Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) ще предоставя консултации и съдействие на Комисията при договарянето на тези споразумения. По-специално, тя ще препоръчва държавите, с които следва да бъдат договорени такива споразумения. С оглед на това ЕСВД ще бъде предварително информирана, преди да бъде иницииран преговорният процес с конкретна трета държава, и ще предоставя съвети и подкрепа за операциите, в т.ч. чрез делегациите на ЕС в съответните трети държави.

Агенцията информира Европейския парламент за всички свои дейности и включва в своите годишни доклади оценка на сътрудничеството с трети държави¹¹.

3. МОДЕЛ НА СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СТАТУСА

С модела на споразумение за статуса се създава рамка за сътрудничеството между Агенцията и нейните екипи, от една страна, и съответните компетентни органи на

⁷ Член 54, параграф 4.

⁸ Член 54, параграф 3.

⁹ Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, 24.12.2008 г., стр. 98).

¹⁰ Член 54, параграф 6.

¹¹ Член 54, параграф 11.

съответната трета държава, от друга страна. Следователно то следва да се разглежда като рамка, в която могат да бъдат проведени няколко действия.

В съответствие с член 54, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 2016/1624 моделът на споразумение за статуса включва описание на обхвата на операцията, гражданската и наказателната отговорност, задачите и правомощията на членовете на екипите, както и пълното зачитане на основните права.

Следователно моделът включва следните специални разпоредби:

- В член 1 се определя обхватът на споразумението за статуса, в който влизат всички аспекти, необходими за провеждането на действия на територията на третата държава;
- В член 2 се дават определения на основните термини, използвани в модела, включително че понятието „действие“ означава съвместна операция, бърза гранична намеса или операция по връщане;
- Член 3 гласи, че за всяка съвместна операция или бърза гранична намеса¹² следва да бъде приет оперативен план, в който подробно се описват организационните и процедурните аспекти на действието;
- В член 4 се описват задачите и правомощията на членовете на екипа, в това число, че те могат да изпълняват задачи и да упражняват правомощия единствено съгласно инструкциите и в присъствието на гранични служители на третата държава;
- В член 5 се съдържат правила за временно спиране и прекратяване на действието;
- В член 6 се съдържа списък на привилегиите и имунитетите на членовете на екипа, включително гражданската и наказателната отговорност;
- В член 7 се определя, че документите за акредитация следва да се издават на членовете на екипа от Агенцията;
- В член 8 се посочва, че при всяко действие трябва да се гарантира зачитането на основните права;
- Член 9 съдържа правила относно обработката и защитата на личните данни;
- Член 10 съдържа разпоредби относно случаите, при които възникват спорове относно тълкуването на споразумението;
- В член 11 се описва процедурата за влизане в сила, срок на действие и прекратяване на действието на споразумението.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Новите правомощия на Агенцията за провеждане на действия на територията на съседни трети държави ще допринасят в значителна степен за по-доброто управление на външните граници на ЕС.

Въпреки че Комисията ще използва приложения модел на споразумение при воденето от името на Европейския съюз на преговори за споразумение за статуса със съседни трети държави, следва да се отбележи, че окончателният текст на тези споразумения ще се различава в зависимост от резултата от преговорите с третата

¹² За операциите по връщане не се изисква оперативен план.

държава. Въпреки това Комисията ще се стреми да запази същността на модела на споразумение за статуса по време на тези преговори.

Комисията може да публикува своевременно преразгледано съобщение и преработен модел на споразумение за статуса, при които се отчита натрупаният вече опит.